

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Факультет банківського бізнесу
Кафедра банківської справи**

КРЕДИТУВАННЯ І КОНТРОЛЬ

Навчально-методичний посібник

з написання курсових робіт

для студентів

освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»

галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво»

спеціальності 8.03050802 «Банківська справа»

Тернопіль – 2014

Малахова О.Л., Балянт Г.Р., Метлушко О.В. Навчально-методичний посібник з написання курсових робіт з дисципліни «Кредитування і контроль». – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 38 с.

Укладачі:

Малахова Олена Леонідівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи,

Балянт Ганна Романівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи,

Метлушко Ольга Володимирівна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри банківської справи

Відповідальний за випуск:

Дзюблюк Олександр Валерійович, доктор економічних наук, професор, завідуючий кафедрою банківської справи

Рецензенти:

Іващук Ольга Олегівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи,

Гнатів Віталій Степанович,

Начальник Тернопільського відділення №1 ПАТ АКБ «Львів»

Затверджено на засіданні кафедри банківської справи,

(протокол № 8 від 28 лютого 2014 р.)

Схвалено науково-методичною радою факультету банківського бізнесу Тернопільського національного економічного університету,

(протокол № 7 від 2 квітня 2014 р.)

© Малахова О. Л., Балянт Г.Р.,

Метлушко О.В.

© ТНЕУ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	6
2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	8
3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	9
3.1. Підготовка до виконання курсової роботи.....	9
3.2. Структура і зміст курсової роботи.....	11
3.3. Порядок написання курсової роботи.....	17
4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	18
ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	21
ПЕРЕЛІК ТЕМ КУРСОВИХ РОБІТ.....	24
7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	27
ДОДАТКИ.....	32

ВСТУП

Подальший розвиток банківського кредитування в сучасних умовах та реалізації програм інтеграції України до Євросоюзу потребує висококваліфікованих фахівців у галузі банківської справи. Важливою складовою підготовки магістрів та спеціалістів зі спеціальності «Банківська справа» є вивчення навчальної дисципліни «Кредитування і контроль», яка належить до групи освітньо-професійних дисциплін.

Даний курс є важливим самостійним розділом економічної науки, в якому аналізуються основи організації та реалізації процесу кредитування банками, контролю за перебігом кредитних операцій в умовах ринкової економіки, формування принципів і форм організації кредитних взаємин банків з позичальниками, роботи банківських установ з мінімізації кредитного ризику, а також оптимізації діяльності банків щодо проблемних кредитів. Здобуття знань з курсу «Кредитування і контроль» є важливою передумовою становлення висококваліфікованих фахівців банківської справи.

Дисципліна «Кредитування і контроль» має комплексний характер і пов'язана з вивченням таких економічних дисциплін, як «Гроші і кредит», «Банківські операції», «Фінансовий облік у банках», «Аналіз банківської діяльності», «Центральний банк і грошово-кредитна політика», «Інвестиційне кредитування». У свою чергу, знання з цієї дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін як «Фінансовий менеджмент у банках», «Банківський маркетинг», «Бюджетування у банку», а також виконання дипломної роботи.

Заключним етапом вивчення курсу «Кредитування і контроль» є написання і захист курсової роботи, що є однією з форм самостійного наукового дослідження студентів, яке забезпечує закріплення, поглиблення і узагальнення отриманих знань. З її виконання починається професійне становлення студентів, визначення їх здібностей у самостійному вирішенні поставлених задач. Курсова робота дає можливість виявити здатність студента самостійно осмислити проблему, творчо, критично її дослідити, вміння збирати, аналізувати і систематизувати літературні джерела; здатність застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань; формулювати висновки, пропозиції, рекомендації з предмета дослідження.

При виконанні курсової роботи перед студентом виникає цілий ряд питань щодо вибору теми роботи, опрацювання літературних джерел, складання плану роботи, порядку організації виконання роботи та її представлення до захисту.

Метою написання навчально-методичного посібника є надання методичних рекомендацій студенту при написанні курсової роботи з дисципліни «Кредитування та контроль» та доведення її до логічного завершення.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Відповідно до навчального плану спеціальності «Банківська справа» освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» студенти денної та заочної форми навчання виконують курсову роботу з дисципліни «Кредитування і контроль», яка є важливою формою самостійного поглибленого вивчення курсу. Виконання та захист курсової роботи є однією з форм контролю знань з дисципліни, важливим етапом підготовки до майбутньої практичної діяльності у банківській сфері, також є першим кроком до написання дипломної роботи.

Метою виконання курсової роботи є:

- відображення глибоких знань основних понять, термінів досліджуваної теми; основних положень нормативних та законодавчих актів, що стосуються певного аспекту кредитної діяльності банків;

- систематизація, закріплення та поглиблення знань з теорії та практики кредитування та їх застосування при вирішенні актуальних управлінських, інноваційних науково-дослідних завдань;

- розвиток навичок самостійної роботи та оволодіння сучасним методичним апаратом та технологіями економічних досліджень при вирішенні наукових проблем та питань.

У процесі виконання курсової роботи студенти вирішують наступні завдання:

- систематизують і аналізують економічну інформацію;
- використовують аналітичні методи й прийоми для вивчення практичних проблем у сфері грошово-кредитної політики;

- дають кількісну і якісну оцінку досліджуваних явищ і процесів, виявляють закономірності та тенденції їх розвитку;

- знаходять шляхи підвищення ефективності банківського кредитування;

- узагальнюють оцінки, роблять висновки і пропозиції щодо удосконалення процесів, які мають місце у банківській діяльності.

Курсова робота має велике значення для закріплення теоретичних знань із курсу, набуття умінь самостійно опрацьовувати джерела з відповідної теми, їх аналізу та узагальнення, письмового структурно-логічного викладу, матеріалу, який було досліджено, та вміння пов'язувати його з практикою, розробляти пропозиції щодо вирішення проблем з теми роботи. Виконання курсової роботи вимагає вміння використовувати математичні, статистичні, облікові та інші способи обробки інформації. Це є обов'язковою умовою кваліфікації кожного економіста.

Виконання курсової роботи є важливим засобом формування логіки економічного мислення, а також поглиблення знань щодо змісту законів та закономірностей кредитного процесу.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

До курсових робіт з навчальної дисципліни «Кредитування і контроль» ставляться такі основні вимоги:

1. Високий теоретичний рівень. У роботі повинно міститися глибоке та змістовне висвітлення основних теоретичних положень, які ґрунтуються на використанні знань, отриманих у ході навчального процесу та при вивченні наукової літератури.

2. Всебічний аналіз діючої практики кредитування на основі використання критичних матеріалів та цифрових даних, навички аналізувати складні економічні процеси щодо діяльності банківських установ. Аналіз повинен проводитися на основі вивчення конкретних матеріалів про фінансово-господарську діяльність підприємств різних форм власності та фінансово-кредитних установ, динаміки статистичних даних про розвиток кредитних відносин, а також про стан та основні тенденції міжнародних економічних відносин.

3. Самостійне виконання і наявність елементів наукового підходу. Матеріали роботи повинні бути викладені послідовно та містити критичне відношення автора до наведених у літературі дискусійних положень, а також самостійні висновки і пропозиції на основі проведеного аналізу. Безпосереднє переписування текстів з рекомендованої літератури не допускається.

4. Своєчасне написання та правильне оформлення роботи з усіма необхідними реквізитами.

Курсова робота, що виконана без належного урахування або з порушенням зазначених вимог, до захисту не допускається.

Виправлені та доповнені курсові роботи подаються повторно на розгляд обов'язково разом із першим варіантом роботи та рецензією на неї.

3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання і захист курсової роботи здійснюється відповідно до затвердженого кафедрою графіка, що регламентує термін вибору теми роботи, погодження плану, здачі виконаної роботи на кафедру та її захисту.

Виконання курсової роботи передбачає такі етапи:

- вибір теми;
- підбір та вивчення літератури з обраної теми;
- складання попереднього плану;
- консультація з науковим керівником, узгодження з ним плану курсової роботи;
- написання та оформлення тексту курсової роботи;
- подання завершеної курсової роботи на кафедру для рецензування;
- доопрацювання курсової роботи (у разі необхідності) згідно із зауваженнями керівника;
- захист курсової роботи.

3.1 Підготовка до виконання курсової роботи

Виконання курсової роботи починається з вибору її теми. Це один із найважливіших етапів дослідження, оскільки від правильного вибору теми у значній мірі залежить якість та теоретичний рівень роботи. Визначення тем курсових робіт відбувається, як правило, з урахуванням наукових інтересів, які виявлені студентом у період навчання на попередніх курсах.

Вибір студентами теми дослідження має бути достатньо обґрунтованим. Темою курсової роботи може бути одне з актуальних питань кредитної діяльності банків, яке є недостатньо теоретично та методично опрацьованим або потребує розроблення новітніх теоретичних та методичних підходів, викликає зацікавленість практиків або є перспективним для подальшого наукового дослідження.

Кожен студент відповідно до сфери своїх інтересів, виявлених у процесі вивчення курсу «Кредитування і контроль», обирає одну з тем, зазначених у переліку. Кількість студентів, що можуть працювати над однією темою, регламентується кафедрою, але, як правило, над однією темою працює один студент із групи. Таким чином, тема курсової роботи не повинна повторюватися в групі. Про обрану тему студент повідомляє кафедру, де вона реєструється і призначається науковий керівник. Студент за бажанням може запропонувати власну тему дослідження, окрім тих, що зазначені у переліку. У цьому випадку запропонована тема підлягає розгляду та затвердженню на засіданні кафедри.

Після вибору теми наступним етапом виконання курсової роботи є підбір літератури з обраної для дослідження проблеми. Мінімальний перелік основних літературних джерел подається у даних вказівках, однак він відображає лише загальну уяву з того чи іншого

напрямку дослідження, не розкриваючи усіх його глибинних аспектів. У зв'язку з цим для якісного виконання роботи студентам необхідно здійснити самостійний підбір ряду додаткових літературних джерел, аналіз яких забезпечив би належний рівень проведення дослідження обраної теми.

Курсова робота повинна бути виконана на основі використання найновітнішої літератури, а це обумовлює необхідність ретельного вивчення нових видань підручників, навчальних і практичних посібників, монографій, брошур, а також статей у наукових журналах та періодичній пресі, які послідовно і логічно розкривають визначену тему (зокрема, таких як «Банківська справа», «Деньги и кредит», «Финансовая Украина», «Вісник НБУ», «Вісник ТНЕУ», «Діло», «Контракти», «Бизнес», «Ділова Україна», «Фінанси України» та ряду інших). Необхідну статистичну інформацію можна знайти в спеціальних виданнях Міністерства статистики України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Міністерства доходів та зборів, а також на офіційних сайтах органів державної законодавчої та виконавчої влади.

Потрібно пам'ятати

Не допускається виконання курсової роботи виключно за матеріалами навчальних підручників і посібників. Основними літературними джерелами мають стати наукові видання й публікації.

Після попереднього ознайомлення з рекомендованими та самостійно підібраними літературними джерелами, студент складає план курсової роботи, який подається на розгляд науковому керівнику.

План повинен бути логічним, а його пункти та підпункти – сприяти всебічному висвітленню обраної теми. Правильно побудований план роботи слугує організуючим початком курсової роботи, допомагає систематизувати матеріал, забезпечує послідовність його викладення. При цьому план не слід перевантажувати надмірною кількістю питань, а рекомендується включати 3-4 питання, що носять строго конкретний та взаємозв'язаний характер, доповнюють і розкривають одне одного. Таким чином, план має виступати логічною основою курсової роботи, відображаючи основні етапи процесу пізнання різноманітних аспектів проблеми, яка досліджується.

Можливі два варіанти структури плану курсової роботи: простий (вступ, 3–5 пунктів, висновки, список використаної літератури) і складний (розгорнутий), основна частина якого поділяється на підпункти.

При написанні курсової роботи план може уточнюватися, вводиться нові пункти за рахунок зібраного матеріалу. Деякі розділи навпаки – можуть скорочуватися. Зміни в плані слід погоджувати з керівником.

Після узгодження та затвердження плану студент приступає до написання курсової роботи. Під час написання роботи план може коригуватися. Коригування обов'язково погоджується з науковим керівником.

Не погоджені з науковими керівниками або подані на кафедру пізніше встановленого строку роботи не рецензуються і не допускаються до захисту.

3.2 Структура і зміст курсової роботи

Курсова робота повинна бути виконана самостійно і мати чітку і логічну структуру, складовими якої є такі елементи:

- ✓ титульний аркуш;
- ✓ зміст;
- ✓ вступ;
- ✓ основна частина;
- ✓ висновки;
- ✓ список використаної літератури;
- ✓ додатки.

Зразок оформлення титульного аркуша наведено в дод. А. Титульну сторінку включають до загальної нумерації, але не нумерують. Нумери наступних сторінок проставляють арабськими цифрами у верхньому правому куті.

Зміст є планом курсової роботи із зазначенням відповідних сторінок, з яких починається кожний структурний елемент. Його розміщують після титульної сторінки.

У вступі на 1-2 сторінках необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми, її значущість, визначити мету і завдання курсової роботи, вказати методи дослідження, що використовувалися під час написання курсової роботи (Додаток Б).

В основній частині належить викласти основні теоретичні та методичні положення роботи згідно з планом і відповідно до обраної теми. В даній частині роботи необхідно показати економічну природу теми дослідження, проаналізувати публікації в науковій і періодичній літературі з даної теми. Особливу увагу слід приділяти останнім публікаціям з теми дослідження. Викладаючи зміст роботи, студент повинен показати вміння аналізувати й узагальнювати теоретичні матеріали. Обов'язковим є посилання на використану літературу, цитати, ідеї, іншу інформацію, яка використана в роботі. Основна частина курсової роботи

передбачає написання 3-4 питань, у яких викладаються основні теоретичні та проблемні аспекти досліджуваної теми.

Обов'язковою є оцінка законодавчого та нормативного поля. У ході дослідження необхідно проаналізувати статистичні дані щодо вибраної теми в цілому по Україні, області, джерелом яких є статистичні щорічники, дані офіційних сайтів, звітні дані по конкретному суб'єкту фінансових відносин (якщо такий досліджується).

Обов'язковим для розкриття теми курсової роботи є використання цифрових даних. Цифровий матеріал має бути поданий у вигляді таблиць і рисунків (схем, діаграм, графіків), які повинні бути логічним продовженням викладених теоретичних положень. На кожену таблицю та рисунок потрібно давати посилання на джерело інформації, супроводжувати їх аналізом змісту та висновками. Одна з головних вимог до графічного і табличного матеріалу – їх наочність. Заголовки (назви) таблиць, схем, графіків, діаграм мають відображати основний зміст ілюстрованого матеріалу та вказувати на об'єкт і період, якого стосуються дані. У таблицях вказуються одиниці виміру, а в графіках та діаграмах – масштаб.

Наявність у роботі ілюстрацій, які називаються «рисунками» (схеми, діаграми, графіки), дає змогу викласти матеріал більш доказово, полегшує його сприйняття.

Усі наведені в тексті цитати також потрібно супроводжувати посиланнями на відповідні джерела.

Перше питання курсової роботи має теоретичний характер. Теоретичне обґрунтування повинне визначати роль і місце досліджуваних явищ та процесів, розглядаються загальні теоретичні підходи до теми. Для якісного виконання курсової роботи необхідно зібрати у достатньо повному обсязі інформацію із законодавчих, нормативних документів, статистичних збірників Держкомстату України, НБУ та інших організацій, проаналізувати та узагальнити їх. Теоретична частина курсової роботи виконується також з використанням матеріалів сучасних літературних джерел із досліджуваної проблеми (монографії, підручники, навчальні посібники, наукові статті, матеріали конференцій, Інтернет-ресурси тощо), у тому числі іноземних авторів.

У першому питанні теоретично обґрунтовується проблема, що досліджується, розглядається її сутність, значення, класифікаційні характеристики, історія та сучасні тенденції предмета вивчення, методичні підходи тощо. Робиться спроба показати наукові розроблення вчених з даної проблематики та визначитись з власною точкою зору. Рекомендується ілюструвати текст схемами.

Обсяг першого питання не повинен перевищувати 30% загального обсягу курсової роботи.

Друге питання курсової роботи має аналітико-дослідницький характер. Забезпечуючи логічну послідовність дослідження, він повинен поєднати викладені теоретичні засади та вміння використовувати обрані методи дослідження і певний методичний інструментарій.

У цьому питанні розкривається сучасний стан предмета вивчення на обраному об'єкті дослідження; здійснюється аналіз фінансово-економічних показників, що характеризують стан та тенденції розвитку напряму дослідження; проводиться кількісна та якісна оцінка факторів, що обумовили динаміку окремих показників на об'єкті дослідження.

Важливе значення має підбір і опрацювання фактичних та статистичних даних. Показники необхідно відбирати не менше, ніж за останні три роки, аналізувати їх, зіставляти, узагальнювати, групувати у таблиці. З усіх фактів і цифр, які є у літературі, що вивчається, слід використовувати лише ті, які мають безпосереднє відношення до теми роботи. Таблиці повинні бути не громіздкими, а зручними та зрозумілими для огляду та аналізу. Разом з таблицями пропонується використовувати графіки, діаграми та схеми, що дозволять більш наочно ілюструвати процеси та закономірності, які розглядаються в роботі.

Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми, схеми мають супроводжуватися тлумаченням та висновками, які дозволяють визначити сутність та стан явищ і процесів, що спостерігаються на об'єкті дослідження, розкрити їх особливості та тенденції розвитку.

Обсяг другого питання – у межах 30–35% загального обсягу курсової роботи.

Завданням рекомендаційного *третього питання* є розроблення конкретних рекомендацій, пропозицій щодо удосконалення предмета дослідження, його інформаційного, методичного та організаційного забезпечення із врахуванням результатів аналізу, здійсненого у другому питанні дослідження та кореспондуються з теоретичною частиною роботи.

Цей пункт повинен містити пропозиції щодо вдосконалення діяльності об'єкта дослідження відповідно до напряму дослідження.

Обсяг третього пункту може становити до 25–30% загального обсягу курсової роботи.

Зміст питань відповідних пунктів курсової роботи має відповідати їх назві. Теоретичні положення слід пов'язувати з практичним станом досліджуваного питання. Наприкінці кожного питання стисло – 2–3 речення – формулюються висновки.

Висновки, що є окремим елементом курсової роботи, є стислим викладенням результатів проведеного дослідження. Саме тут коротко наводяться найбільш важливі

положення, які містять обґрунтовані, чіткі, лаконічні формулювання вирішеної проблеми; узагальнюються результати аналізу об'єкта дослідження за визначеним напрямом дослідження; подаються пропозиції щодо удосконалення досліджуваного напрямку діяльності. Пропозиції мають бути спрямовані як на вирішення окремих теоретичних питань, так і проблем практичного характеру. Формулюючи пропозиції, необхідно визначити їх конкретну доцільність на даний час або у майбутньому, звертаючи увагу на наслідки економічного та соціального характеру.

Висновки мають бути викладені в лаконічній формі, наприклад: «За результатами проведеного у курсовій роботі дослідження можна зробити наступні висновки...»

Обсяг висновків не повинен перевищувати 1-3 сторінки.

Перелік літературних джерел, використаних при написанні роботи, наводиться у списку використаних джерел. Список використаних джерел може містити орієнтовно 30–40 найменувань. Опис використаних джерел необхідно скласти відповідно до вимог державних стандартів опису літературних джерел. Усі джерела наводяться в алфавітному порядку, дотримуючись мови, якою видане те чи інше джерело (українська, російська). У кінці списку наводять іншомовні джерела інформації. Для інформаційних матеріалів джерел Інтернету обов'язкове посилання на відповідну Web-адресу.

Додатки до курсової роботи мають містити інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою і розміщуються на останніх сторінках. Крім того, у додатки можна включати документи установи чи організації, інструкції, ілюстрації допоміжного характеру тощо, на які роблять посилання в тексті. Додатки розміщуються відповідно до посилань на них за основним текстом курсової роботи.

Послідовність оформлення і орієнтовані пропорції у викладі матеріалу курсової роботи подано у додатку Д.

До змісту роботи висуваються такі вимоги:

- системність, послідовність і конкретність викладення матеріалу;
- логіка і науковий стиль викладеного матеріалу;
- виділення в тексті окремих абзаців, адже занадто громіздке речення і великі фрагменти не сприяють його розумінню;
- завершеність викладення кожної думки;
- виключення повторень.

3.3. Порядок написання курсової роботи

Наступним етапом після затвердження плану виконання курсової роботи є безпосереднє її написання. Воно ґрунтується на глибокому вивченні літературних джерел, підборі та якісному аналізі цифрового і фактичного матеріалу, що загалом завершується формуванням тексту роботи.

Під час вивчення літератури з обраної теми рекомендується робити конспективні виписки основних положень з наступним їх аналізом і використанням при написанні роботи. Безпосереднє переписування матеріалів літературних джерел у текст курсової роботи не допускається, оскільки це може різко знизити якість дослідження та порушити логіку викладення матеріалу, а тому такого роду роботи не можуть бути допущені до захисту і повертаються студентам на доопрацювання або повну переробку.

Для підтвердження висновків, що випливають з дослідження, в роботі можуть наводитися цитати з використаних літературних джерел. Але занадто захоплюватися цитатами не слід. Цитати, статистичні та інші дані, що наводяться у тексті, обов'язково повинні мати посилання на їх джерела у квадратних дужках. Необхідними рисами тексту курсової роботи повинні бути простота, точність та лаконічність викладу її змісту. Текст має бути ретельно відредагований.

Потрібно уникати багатослів'я, емоційних виразів, використання зайвих слів. Допускаються тільки прийняті скорочення слів. Речення мають бути якомога коротшими. Це полегшує викладення і розуміння думки. Не рекомендується в тексті використовувати надмірно великі чи дрібні абзаци.

Запорукою високої якості виконання курсової роботи є самостійне опрацювання наукової літератури з урахуванням того факту, що різні джерела містять різний підхід до розгляду одного і того ж питання, а його висвітлення здійснюється в різних умовах дослідження та з відмінних одна від одної точок зору. Тому під час вивчення конкретного літературного джерела необхідно усвідомити специфіку підходу автора до даної проблеми, аргументацію його позиції. У зв'язку з цим не слід копіювати логіку дискусій, розгорнутих у літературі, оскільки вони можуть торкатися найрізноманітніших проблем, а розглядати їх лише у плані безпосереднього відношення до теми курсової роботи.

Необхідною умовою високого рівня написання курсової роботи є використання у процесі дослідження цифрового та фактичного матеріалу. Його джерелами можуть слугувати довідники та збірники державних статистичних органів, річні звіти, баланси, інша статистична і бухгалтерська звітність Національного банку України, комерційних банків, підприємств і організацій різних галузей економіки, законодавчі, урядові та банківські нормативні акти, що регламентують різноманітні аспекти кредитних відносин, а також статистичні матеріали зарубіжних кредитно-фінансових установ, що характеризують особливості здійснення кредитування зарубіжними банками.

Аналіз та обробку цифрових даних рекомендується проводити із застосуванням економіко-математичних методів на основі використання комп'ютерної техніки. Результати такого аналізу повинні стати безпосередньою підставою для формування практичних висновків і рекомендацій щодо вдосконалення певних аспектів банківського кредитування.

Написання курсової роботи слід розпочинати лише після глибокого вивчення літературних джерел та всестороннього аналізу цифрових і фактичних матеріалів. Процес написання тексту роботи доцільно поділити на два етапи, перший з яких передбачає написання чорнового варіанту, виявлення та усунення неузгодженостей, неточностей, інших вад, а другий – переписування роботи начисто.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загалом важливим елементом процесу якісного виконання курсової роботи є її правильне оформлення. Текст роботи слід писати тільки на одній сторінці стандартного аркуша (А 4) та розміщувати таким чином, щоб залишалися поля: з лівого боку – 20 мм, правого – 10 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. Шрифт – 14, Times New Roman, інтервал між рядками – 1,5.

Обсяг курсової роботи має бути в межах 30–35 сторінок стандартного формату А4 (без урахування списку використаної літератури та додатків), при цьому: вступ – 1–2 стор., висновки 2–3 стор. Теоретична частина (25–30 стор.) структурована на розділи та в їх межах – параграфи – таким чином, щоб обсяг розділу (який не поділяється на параграфи) був не менше 6 сторінок, а обсяг будь-якого з параграфів – не менше 4 сторінок.

Номери сторінок проставляються у верхньому правому кутку.

Перша сторінка роботи є титульною. На ній зверху вниз послідовно вказуються наступні реквізити: назва міністерства, якому підпорядковується вуз (Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України); повна назва вищого навчального закладу (Тернопільський національний економічний університет); назва кафедри (кафедра банківської справи); повна назва теми курсової роботи; прізвище, ім'я та по батькові студента з указанням шифру його академічної групи; прізвище та ініціали наукового керівника, його науковий ступінь та вчене звання; місто (Тернопіль) та рік виконання роботи. Зразок титульної сторінки курсової роботи наведений у додатку А.

Зміст роботи розміщують на другій сторінці. У ньому послідовно записують найменування питання плану (ліворуч), а праворуч визначають номер сторінки, з якої воно починається.

Титульна сторінка та зміст входять до загальної нумерації, але номер сторінки на них не ставиться. Номери сторінок проставляють, починаючи зі вступу.

Рисунки, таблиці (які розміщені в тексті роботи), список літератури, додатки також включаються до наскрізної нумерації.

Додатки слід позначати послідовно посередині сторінки великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Ґ, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Наприклад: Додаток А, Додаток Б і т. д. Кожен додаток повинен мати тематичний заголовок.

Кожен із розділів, а також список літератури починаються з нової сторінки, параграфи в межах розділу не починають писати з нового аркуша. Заголовки розділів, вступ, висновок, список використаних джерел пишуться великими літерами, заголовок параграфів – малими.

Робота переплітається або має бути зброшурована у наступній послідовності: титульна сторінка, зміст, вступ, розділи та параграфи (якщо є такі), висновок, список використаних літературних джерел, додатки.

Оформлення таблиць, рисунків, цитат

Заголовки таблиць розміщуються над ними з вирівнюванням по центру без абзацу, графіків, схем, діаграм – під ними. Таблиці та рисунки нумеруються окремо. Номер таблиці (графіка) складається з номера розділу (незалежно від наявності параграфів у ньому) та порядкового номера таблиці. Наприклад: Таблиця 2.3 – Етапи кредитного процесу (третья таблиця другого розділу).

Кожна таблиця повинна, як правило, розміщуватися на одній сторінці. У випадку перенесення таблиці у лівому верхньому кутку наступної сторінки слід писати: «Продовження (або закінчення) таблиці...» (без назви). Якщо таблиця може розміститись на одній сторінці, її бажано не розривати, а нівелювати текстом, який знаходиться поза таблицею. Якщо всі показники таблиці мають однакові одиниці виміру, їх виносять у заголовок, якщо різні – вказують у боковику. Якщо цифрові дані відсутні, то ставлять пропуск «—».

Таблицю розміщують по тексту після першого посилання на неї. Посилання мають бути в тексті на всі таблиці. Громіздкі таблиці та схеми допоміжного чи довідкового характеру слід винести у додатки, які нумерують окремо і розміщують після списку літератури.

Заголовки рисунків розміщують під ними. Знизу під графіком, схемою діаграмою тощо з великої літери пишуть слово «Рис.» і його порядковий номер. Знак «№» перед цифрою не ставиться. Номер рисунка складається з номера питання та порядкового номера рисунка. Наприклад: Рис.1.1. Організація роботи банків з проблемними кредитами (перший рисунок

першого питання). Кожен рисунок розміщується по тексту після першого посилання на нього або на наступній сторінці, якщо рисунок завеликий.

Формули, на які є посилання в тексті, нумеруються в межах розділу арабськими цифрами. Номер формули складається з номера питання та порядкового номера формули, розмежованих крапкою. Номер формули слід взяти у дужки і розмістити на правому полі на рівні нижнього ряду формули, до якої він належить. Допускається наскрізна нумерація формул по всій роботі. Пояснення умовних позначень наводиться після слова «де» списком, кожен елемент якого розташовується з абзацу з вирівнюванням по ширині сторінки.

Цитати у роботі, які наведені дослівно, беруться в лапки. Після закінчення цитати або цифрової інформації у квадратних дужках зазначається порядковий номер джерела, який міститься у списку використаної літератури; далі через кому сторінка, звідки взята цитата чи цифра. Наприклад, посилання [5, с. 10] означає, що цитату взято з джерела, зазначеного у списку літератури під номером 5 на сторінці 10. При цитуванні текстів з газет, поточної та річної звітності підприємства або організації, невеликих за обсягом нормативних документів посилання на сторінки не обов'язкове.

Список використаної літератури оформляють у такій послідовності:

«Список...» повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою. Кожний бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати у алфавітному порядку авторів та назв праць, спочатку видання українською мовою, а потім іноземною. Використані книги слід записувати у такій формі:

Прізвище та ініціали автора (чи авторів), назва книги, місто видання, назва видавництва, рік видання.

В списку використаної літератури повинно бути не менше 20-25 джерел. Приклади оформлення літературних джерел наведено в додатку Б.

Текст повинен бути старанно перевірений автором після друку.

Після списку літератури студент ставить свій підпис і дату виконання.

5. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Завершену курсову роботу студент подає у зброшурованому вигляді (у твердих обкладинках, швидкозшивачі або папці) на кафедру для рецензування. Подання на кафедру

відбувається в термін, передбачений графіком навчального процесу, але не пізніше 10 днів до захисту. Курсова робота реєструється лаборантами кафедри та передається науковому керівнику.

Викладач ретельно перевіряє роботу, надає рецензію на курсову роботу. Якщо робота не відповідає темі, завданню та вимогам до курсової роботи, викладач повертає роботу з позначкою «на доопрацювання», зазначає зауваження та встановлює строки усунення недоліків.

Тільки після доопрацювання викладач пише рецензію і допускає роботу до захисту, про що проставляється відмітка науковим керівником, його підпис та дата на титульному аркуші роботи та у рецензії. У рецензії науковий керівник дає загальну оцінку рівня виконання роботи, вказує на її позитивні і негативні моменти, визначає відповідність роботи встановленим вимогам та можливість її допуску до захисту.

Основною формою перевірки якості виконання курсової роботи є її захист, що проводиться індивідуально, у терміни, передбачені графіком, перед комісією у складі 2-3 викладачів, призначених кафедрою, та при безпосередній участі наукового керівника.

Захист проводиться у формі короткої (на 5-8 хв.) доповіді студента про виконану роботу та відповідей на запитання членів комісії. У доповіді необхідно сформулювати актуальність теми, викласти основні теоретичні висновки та практичні рекомендації автора. Під час захисту курсової роботи студент має засвідчити глибокі знання з курсу «Кредитування і контроль», вміти розкрити в усній доповіді зміст розглянутих у курсовій роботі положень, чітко викладати власні думки, використовувати ілюстративний матеріал і аргументовано відповідати на поставлені членами комісії питання.

Курсова робота оцінюється за стобальною шкалою з урахуванням наступних критеріїв:

Критерії	Б али
Оцінка структури роботи, наскільки план дозволяє розкрити тему	6 0 балів
Оцінка теоретичного рівня роботи	
Повнота розкриття основних питань теми	
Якість виконання роботи	
Відповідність вступу та висновків вимогам, які викладено в методичних порадах кафедри	
Оцінка повноти та правильності складання списку використаних джерел	
Відповідність оформлення роботи вимогам стандартів та правил	
Оцінка доповіді студента при захисті роботи	4

Оцінка відповіді студента на додаткові запитання	0 балів
Всього	1 00

З урахуванням рівня виконання роботи та її захисту комісією дається загальна оцінка: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Оцінку «відмінно» отримує студент, у якого акуратно і правильно оформлена курсова робота, вона має цільову спрямованість, містить практичний результат і глибокий аналіз питань вибраної теми, висновки про позитивні моменти і недоліки, пропозиції щодо усунення недоліків.

Оцінку «добре» одержує студент за роботу, у якій виконані всі зазначені вимоги, але є деякі недоліки методичного характеру, недостатньо аргументовані висновки й пропозиції. Робота має бути виконана правильно й акуратно.

Оцінку «задовільно» отримує студент, у якого робота містить недостатньо елементів наукового дослідження, неглибокий аналіз, висновки і пропозиції погано аргументовані, текст оформлений неакуратно.

У разі отримання студентом незадовільної оцінки призначається повторний захист.

Курсові роботи, виконані на високому рівні, можуть бути заслухані на студентській науковій конференції Університету, а також на інших практичних конференціях і конкурсах студентських робіт.

6. ПЕРЕЛІК ТЕМ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Кредитні відносини комерційних банків з позичальниками як основа активних банківських операцій.
2. Принципи та умови банківського кредитування, їх розвиток та удосконалення в сучасних умовах.
3. Засади формування кредитної політики банку та аналіз її ефективності.
4. Організація кредитного процесу в банківських установах та її значення для ефективності кредитної політики банку.
5. Сутність та види процентних ставок за кредитами, чинники їх диференціації.
6. Порядок нарахування, сплати та стягнення процентів за кредитами.
7. Банківські ризики та напрями управління ними в умовах глобальної фінансової нестабільності.
8. Кредитний ризик як складова банківських ризиків: сутність та методи управління.
9. Методи оцінки кредитного ризику на рівні окремого кредиту.
10. Підходи Базельського комітету до вимірювання кредитного ризику.
11. Національні системи рейтингової оцінки ризиків і раннього реагування.
12. Ризик прийняття рішень щодо надання кредитів.
13. Кредитний договір як основа кредитних взаємин банків з позичальниками.
14. Нормативно-правове забезпечення процесу банківського кредитування та особливості його реалізації в умовах нестабільності.
15. Порядок надання банками кредиту, його документальне оформлення, скерування та супроводження кредитної заборгованості.
16. Економічний контроль та застосування санкцій в процесі банківського кредитування позичальників.
17. Порядок оформлення договорів застави та регулювання правовідносин щодо реалізації права кредитора на стягнення заставленого майна.
18. Форми забезпечення своєчасності та повноти повернення позик та сплати відсотків за ними (порівняльний аналіз).
19. Застава майна як форма забезпечення банківського кредиту.
20. Гарантія як форма забезпечення зобов'язань позичальника перед банком.
21. Резерви під кредитні ризики: порядок розрахунку, джерела формування та порядок їх використання.
22. Оцінка кредитоспроможності потенційного позичальника-юридичної особи.
23. Оцінка кредитоспроможності потенційного позичальника-фізичної особи.

24. Вітчизняний і зарубіжний досвід оцінки кредитоспроможності позичальника.
25. Скорингові методи оцінки кредитоспроможності позичальника.
26. Контрольно-економічна робота та звітність банків з питання формування та використання резервів під кредитні ризики.
27. Контроль центрального банку за кредитними операціями банків.
28. Сучасний стан та перспективи розвитку споживчого кредитування.
29. Кредитоспроможність позичальника як основа для прийняття рішень банків щодо доцільності видачі кредитів та основні джерела інформації для її визначення.
30. Фінансові результати від кредитної діяльності та їх вплив на рентабельність і ліквідність комерційних банків.
31. Довгострокове кредитування банками позичальників: сучасний стан та перспективи розвитку.
32. Сучасний стан та перспективи розвитку іпотечного кредитування.
33. Інвестиційне кредитування: сучасний стан та перспективи розвитку.
34. Проблемні позички банку: суть, причини виникнення і робота з проблемними кредитами.
35. Характеристика основних методів управління проблемними кредитами банку в Україні.
36. Кредитний портфель банку: його класифікація та аналіз.
37. Моніторинг кредитних операцій банку.
38. Суть і особливості кредитування підприємств окремих галузей економіки.
39. Система пільгового кредитування.
40. Банківське кредитування в Україні: ретроспективний аналіз та перспективи розвитку.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України: закон України: прийнятий 16.01.2003р. № 435-IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22, ст.: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page>: Глава 35.
2. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: постанова Правління НБУ: затверджена 21.01.2004 р. № 22. [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0377-04>
3. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: постанова Правління НБУ: затверджена 28.08.2001 р. № 368 [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01>
4. Положення про депозитарну діяльність Національного банку України: постанова Правління НБУ: прийнята 19.03.2003 року № 114 [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0304-03/ed20090327>
5. Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства: постанова Правління НБУ: прийнята 28.08.2001 року № 369 [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0845-01>
6. Положення про порядок здійснення банками операцій з вексями в національній валюті на території України: постанова Правління НБУ: прийнята 16.12.2003 року № 508 [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=z0174-03>
7. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків: постанова Правління НБУ: прийнята 06.07.2000 року № 279 [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1027.408.18&nobreak=1>
8. Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України: постанова Правління НБУ: прийнята 30.04.2009 року № 259 [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Офіційний текст. – Режим доступу до постанови: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0410-09/ed20090606>

9. Цивільний кодекс України: закон України: прийнятий 16.01.2003 р. № 435-IV [Текст] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради. – 2003. – №№ 40-44. – С. 356: Глави 71-74.
10. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст]: навч. посібник / Б. П. Адамик. – Тернопіль: Карт-бланш, 2007. – 393 с.
11. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст]: підручник / Б. П. Адамик. – [2-ге видання, доп. і переробл.]. – К.: Кондор, 2011. – 416 с.
12. Банківські операції [Текст]: підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2000. – 384с.
13. Банківські операції [Текст]: підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за заг. ред. А. М. Мороза. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2008. – 608 с.
14. Банківські операції [Текст]: підручник / О. В. Дзюблюк, Я. І. Чайковський, Н. Д. Галапуп та ін.; за ред. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009. – 696 с.
15. Банківські операції: підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за ред. А. М. Мороза. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2002. – 476с.
16. Васюренко О. В. Банківські операції [Текст]: навчальний посібник / О. В. Васюренко. – К.: Т-во “Знання”, 2006. – 311 с.
17. Владичин У. В. Банківське кредитування: навчальний посібник [Текст] / За ред. д-ра екон. наук, проф. С. К. Реверчука. – К.: Атіка, 2008. – 648с.
18. Вовк В. Я. Кредитування і контроль [Текст]: навчальний посібник / В. Я. Вовк, О. В. Хмеленко. – К.: Знання, 2008. – 463 с.
19. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа [Текст]: підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. – К.: Знання, 2008. – 564 с.
20. Дмитренко М. Г. Кредитування і контроль [Текст]: навчальний посібник / М. Г. Дмитренко, В. С. Потлатюк. – К.: Кондор, 2009 – 298 с.
21. Іванілов О. С., Тітенкова М. В. Іпотечне кредитування у країнах Західної Європи, США та України [Текст] / О. С. Іванілов, М. В. Тітенкова // Фінанси України. – 2007. – № 4. – С. 28–36.
22. Карпенко Г. В. Кредитна діяльність вітчизняних банків та можливості їх інтеграції до світової фінансової системи [Текст] / Г. В. Карпенко // Фінанси України. – 2007. – № 2. – С. 89–96.
23. Колосова В. П. Європейський інвестиційний банк в Україні [Текст] / В. П. Колосова // Фінанси України. – 2008. – № 2. – С. 15–26.

24. Кредитний ризик комерційного банку [Текст]: навч. посібник. / В. В. Вітлінський, О. В. Пернарівський, Я. С. Наконечний, Г. І. Великоіваненко; за ред. В. В. Вітлінського. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000. – 251 с.
25. Крупка М. І., Євтух Л. Б. Теоретичні аспекти управління механізмом кредитування довгострокових програм розвитку економіки в Україні [Текст]/ М. І.Крупка, Л. Б. Євтух // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 43–57.
26. Кузнєцова Л. В. Кредитний менеджмент [Текст]: навч. посібник / Л. В. Кузнєцова. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2007. – 322 с.
27. Куштим В. В., Ляшенко В. В. Динаміка розвитку банківського сегмента міжнародного фінансового ринку [Текст]/ В. В.Куштим, В. В. Ляшенко // Фінанси України. – 2007. – № 12. – С. 96–105.
28. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / В. Д. Лагутін. – 3-тє вид., перероб і доп. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 215 с.
29. Луценко А. Деякі аспекти правового регулювання споживчого кредитування в Україні [Текст]/ А.Луценко // Економіка України. – 2008. – № 5. – С. 37–42.
30. Михайлюк Р. В. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Кредитування і контроль» / Р. В. Михайлюк. – Тернопіль: Вектор, 2011. – 110 с.
31. Мороз А. М. Кредитний менеджмент [Текст]: навч. посібник / А. М. Мороз, Р. І. Шевченко, І. В. Дубик. – К.: КНЕУ, 2009. – 399 с.
32. Петрук О. М. Банківська справа [Текст]: навчальний посібник / О. М. Петрук; за ред. Ф.Ф. Бутинця. – К.: Кондор, 2004. – 461 с.
33. Савелко Т. Теоретичні аспекти ринку банківських послуг України [Текст]/ Т.Савелко // Економіка України. – 2007. – № 8. – С. 27–32.
34. Смовженко Т.С. Кредитування і контроль [Текст]: навчальний посібник / Т. С. Смовженко, Р. Р. Коцовська, В. М. Крупський. – ЛБІ НБУ, 2004. – 135 с.
35. Твердохлібова Д. Методика оцінки фінансового складу банківської системи України [Текст]/ Д.Твердохлібова // Економіка України. – 2008. – № 4. – С. 43–55.
36. Тиркало Р.І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг [Текст]: навчальний посібник / Р. І. Тиркало, З. І. Щибиволок. – К.: Слобожанщина, 1999.– 236с.
37. Финансы. Денежное обращение. Кредит [Текст]: Учеб. пособие / под ред. Л. А. Дробозиной. – М.: Финансы, ЮНИТИ, 1997.
38. Центральний банк та грошово-кредитна політика: підручник / А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна, М. І. Савлук, та ін. ; за заг. ред. А. М. Мороза і М. Ф. Пуховкіної. – К.: КНЕУ, 2005. – 556 с.

39. Чуб О. О. Адаптація банківського законодавства України до права Європейського Союзу: стан, проблеми та перспективи [Текст]/ О. О. Чуб // Фінанси України. – 2008. – № 4. – С. 57–67.
40. Чуб О. О. Банківська діяльність у контексті інтеграції та глобалізації [Текст]/ О. О. Чуб // Фінанси України. – 2008. – № 1. – С. 138–146.
41. Шевченко Р. І. Кредитування і контроль [Текст]: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Р. І. Шевченко. – К.: КНЕУ, 2002. – 183с.
42. Шелудько Н. М. Кредитна експансія та стійкість банківського сектора в Україні [Текст]/ Н. М. Шелудько // Фінанси України. – 2007. – № 10. – С. 148–156.

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

Міністерство освіти і науки України

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра банківської справи

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Кредитування і контроль»

**на тему: «КРЕДИТНИЙ РИЗИК ЯК СКЛАДОВА БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ. ЙОГО
СУТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА»**

Студента 5 курсу групи БСм - 51

Спеціальності «Банківська справа»

Петренко В. О.

Керівник к.е.н., доцент Стубайло Т.С.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____
(підпис) прізвище та ініціали) _____

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Актуальність теми. Функціонування банківських установ є однією з найризикованіших видів підприємництва. Будь-яка банківська операція невід’ємно пов’язана з поняттям «ризик» і необхідність управління ним стає першочерговим завданням банку. Ринкові перетворення в Україні і поява світової економічної кризи, наслідки якої можемо спостерігати по сьогоднішній день, дали зрозуміти, що ефективність діяльності банківської системи, в частині управління ризиками, насамперед кредитним, є вкрай незадовільною.

На даний час в теорії та практиці управління кредитним ризиком виділяють багато методів, моделей, інструментів, проте всі вони є недосконалими та мають певні недоліки. Тому актуальною залишається розробка методів, які б комплексно дозволили ідентифікувати та провести оцінку кредитного ризику а також мінімізувати його негативний вплив.

Огляд літератури з теми дослідження. Питанням дослідження кредитного ризику банку присвячено значну кількість наукових праць, в яких висвітлені різноманітні погляди та підходи до оптимізації оцінки та ефективного управління кредитним ризиком. Провідне місце в розробці цієї тематики належить таким відомим економістам як В.Вітлінському, В.Галасюку, О.Дзюблюку, І.Кириченко, В.Лагугіну, А.Морозу, Л.Примостці, М.Савлуку та іншим.

Однак, проблема управління кредитними ризиками потребує подальшого вивчення, розробки конкретних методів їх оптимізації з метою пристосування під мінливі умови функціонування банківської системи, що сприятиме ефективнішій роботі кредитно-фінансових установ.

Теоретичне і практичне значення теми. Тема дослідження має важливе як теоретичне, так і практичне значення. Це пояснюється тим, що питання вдосконалення процесу управління кредитним ризиком в сучасних умовах господарювання мало висвітлені як у вітчизняній, так і зарубіжній літературі. Разом з тим, практика потребує досконалого вивчення цього питання з метою підвищення ефективності як управління індивідуальним кредитним ризиком, так і ризиком кредитного портфеля.

Мета і завдання дослідження. Виходячи із актуальності теми дипломної роботи поставлено за мету дослідити поняття «кредитний ризик», обґрунтувати методи його мінімізації та ефективного управління ним.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити ряд наступних завдань:

- ✓ розкрити економічну сутність та визначення поняття «кредитний ризик»;
- ✓ провести аналіз існуючих методів оцінки та мінімізації кредитного ризику та визначити їх ефективність;
- ✓ ознайомитись з зарубіжним досвідом управління кредитним ризиком і визначити можливість та шляхи його впровадження в Україні.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження у даній роботі виступають економічні відносини, що виникають між банком і клієнтом у процесі здійснення операції кредитування.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ
ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Книга одного автора (підручники, навчальні посібники, монографії)

Адамик Б.П. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст]: навч.посібник/ Б.П. Адамик. – Тернопіль: Карт-бланш, 2008. – 393 с.

Чайковський Я.І. Платіжні системи [Текст]: навч.посібник/ Я.І Чайковський – Тернопіль.: Карт-бланш, 2006. – 210 с.

Книга двох авторів (підручники, навчальні посібники, монографії)

Версаль Н.І. Теорія кредиту [Текст]: навч.посібник/ Н.І.Версаль, Т.В. Дорошенко. – К Вид.Києво-Мог акад., 2007. – 483с.

Любунь О.С. Банківський нагляд [Текст]: підручник/ О.С.Любунь, К.Є. Раєвський. – К Центр навчальної літератури, 2005. – 416 с.

Книга трьох авторів (підручники, навчальні посібники, монографії)

Вовчак О.Д. Платіжні системи [Текст]: навч.посібник/ О.Д.Вовчак, Г.Є. Шпаргило, Т.Я. Андрійків – К.: Знання, 2008. – 314 с.

Любунь О.С. Іпотечний ринок [Текст]: підручник/ О.С.Любунь, О.І. Кіреєв, М.П. Денисенко. – к.: Атака, 2006. – 288с.

Книга чотирьох авторів(підручники, навчальні посібники, монографії)

Реорганізація і реструктуризація комерційних банків [Текст]: підручник/ В.І. Міщенко, А.В. Шаповалов, В.В. Салтінський, І.М. Вядрова. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. – 216 с.

Книга п'яти і більше авторів (підручники, навчальні посібники, монографії)

Банківські операції [Текст]: підручник/ О.В. Дзюблюк, Я.І. Чайковський, Н.Д. Галапуп та ін.; за ред. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка, 2009. – 696 с.»

Книга без автора

Гроші, банки та кредит: у схемах і коментарях [Текст]: навч.посібник/за ред. Б.Л. Луціва. – 2-ге видання, перероб. – Тернопіль: Карт-бланш, 2000. – 225с.

Статті з журналів:

один автор:

Дзюблюк О.В. Генезис функцій центрального банку в ринкових умовах господарювання [Текст]/ О.В. Дзюблюк // Вісник Національного банку України. – 2002. - №7. – С.18-23.

багато авторів:

Вітлінський В.В., Пернарівський О.В. Визначення рейтингу банку всередині вибірки / В.В.Вітлінський, О.В.Пернарівський // Вісник Національного банку України. – 2004. - №2. – С.61-65.

Електронні ресурси

1. Офіційний сайт Простобанк. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ua.prostobank.ua/depoziti/statti/vkladi_z_popovnennyam_vidvoyovuyut_i_utrimuyut_liderstvo_o_glyad_rinku_depozitiv_na_1_lyutogo_2012_roku

Послідовність оформлення і орієнтовані пропорції у викладі матеріалу курсової роботи з дисципліни:

Складові курсової роботи	Деякі пояснення	Орієнтовна кількість сторінок	
		рукописна форма	комп'ютерний друк
<i>Титульна сторінка</i>	сторінка не нумерується	1	1
<i>План</i>	сторінка не нумерується	1	1
<i>Зміст</i>	сторінка не нумерується	1	1
<i>Вступ</i>	початок нумерації з сторінки 3 або 4	4-5	3-4
<i>Питання 1</i>	Починається з нової сторінки	7-10	5-8
<i>Питання 2</i>	Починається з нової сторінки	8-12	7-9
<i>Питання 3</i>	Починається з нової сторінки	7-8	6-8
<i>Питання 4</i>	Починається з нової сторінки	6-7	5-6
<i>Висновки</i>	Починається з нової сторінки	4-5	3-4
<i>Список використаної літератури</i>	Починається з нової сторінки, не менше 20 джерел, оформлених згідно вимог	2-3	1-2
<i>Додатки</i>	Послідовно нумеруються	1-3	1-3
<i>Загальний обсяг роботи</i>	Додаток 1, додаток 2 і т.д.	40-50 (30-40 знаків в рядку, 26 лінійок на сторінку)	30-40 (64 знаки в рядку, 30 лінійок на сторінку)

**Малахова Олена Леонідівна,
Балянт Ганна Романівна,
Метлушко Ольга Володимирівна**

Навчально-методичний посібник з написання курсових робіт
з дисципліни «Кредитування і контроль» для студентів
освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»
галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво»
спеціальності 8.03050802 «Банківська справа»

Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Друк на дублюванні. Зам. № 2-25/10/13

Умов.-друк.арк. 1,4. Обл.-вид. Арк. 1,6

Тираж 50 прим.